

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ФАКУЛЬТЕТ СХІДНОЇ І СЛОВ'ЯНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ**

**Кафедра китайської філології**

Курсова робота  
з китайської філології

на тему:

**СТРУКТУРНО-ПРАГМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ЕМФАЗИ В  
СУЧАСНІЙ КИТАЙСЬКІЙ МОВІ**

Студентки групи кит 11-21  
факультету східної і слов'янських мов  
денної форми здобуття освіти  
Освітньої програми:  
Китайська мова і література та переклад,  
західноєвропейська мова  
Спеціальності 035 Філологія  
Спеціалізації 035.065 Східні мови та  
літератури (переклад включно),  
перша – китайська

**Савенок Катерини Дмитрівни**

Науковий керівник:  
ст. викл. Геворгян К.Л.  
Національна шкала \_\_\_\_\_  
Кількість балів \_\_\_\_\_  
Оцінка ЄКТС \_\_\_\_\_

**Київ – 2024**

<b>ЗМІСТ</b>	
<b>ВСТУП</b> .....	2
<b>РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ЕМФАЗИ В КИТАЙСЬКІЙ МОВІ</b> .....	5
<b>1.1. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ЕМФАТИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ У СУЧАСНОМУ МОВЛЕННІ</b> .....	5
<b>1.3. СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ, РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ЕМФАЗИ У КИТАЙСЬКІЙ МОВІ</b> .....	15
<b>ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1</b> .....	17
<b>РОЗДІЛ 2. РЕАЛІЗАЦІЯ ЕМФАТИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ У КИТАЙСЬКІЙ МОВІ</b> .....	19
<b>2.1. ПРИКЛАДИ ПРАКТИЧНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЕМФАТИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ</b> ..	19
<b>2.2. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЕМФАТИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ З КУЛЬТУРНИМИ ОСОБЛИВОСТЯМИ</b> .....	21
<b>ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2</b> .....	24
<b>ВИСНОВКИ</b> .....	26
<b>论文摘要</b> .....	28
<b>СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ</b> .....	29

## ВСТУП

**Постановка проблеми.** Для створення адекватного та еквівалентного перекладу необхідно вміти застосувати перекладацькі трансформації для передачі змісту оригіналу. Емфаза є одним з експресивних засобів мовлення, що має найсильніший вплив доповідача на аудиторію, але лексичні аспекти її перекладу досі досліджені недостатньо.

Емфаза, або емпатичний акцент, відіграє важливу роль у комунікації, допомагаючи виокремити певні ідеї, підкреслити певні слова чи фрази, а також викликати емоційну реакцію. У процесі роботи над текстом через розбіжності в українській та китайських картинах світу часто можна зустрітися із труднощами перекладу емпатичних конструкцій.

**Актуальність теми дослідження.** Дослідження структурно-прагматичних особливостей емпози в сучасній китайській мові актуальне в контексті зростаючого інтересу до китайської культури, мови та звичаїв.

Вивчення особливостей емпози допомагає у розумінні швидких змін культурної та мовної динамік у сучасному китайському суспільстві. Розуміння, яким чином емпатичний акцент проявляється в китайському мовленні допоможе у вивченні мови, перекладі, викладанні та інших сферах.

Дослідження цих конструкцій є актуальним завданням для розвитку мовознавства та міжкультурної комунікації. Важливим завданням сучасного перекладознавства є вивчення емпози та досягнення адекватності перекладу за допомогою її використання.

**Метою роботи** є аналіз лінгвістичних особливостей емпатичного акценту в китайській мові та засобів його вираження, огляд інтерпретацій емпатичних висловлювань у різних контекстах, розгляд прикладів та аналіз емпатичних конструкцій в різних мовленнєвих жанрах китайської мови, узагальнення

засобів вираження емпізи, ілюстрація варіативності та аналіз стилістичного потенціалу емпітичних одиниць.

**Завдання роботи** полягає у описі визначення терміну «емфаза», розгляду класифікації емпітичних конструкцій, та надання їм характеристик, вивченні способів, якими емпітичний акцент виражається в китайському мовленні та його вплив на комунікативний процес.

Детальний аналіз цих аспектів допоможе у розумінні мовної динаміки та комунікативних практик сучасного китайського суспільства.

**Практичне значення** цієї роботи полягає у збагаченні розуміння емпітичного акценту в китайській мові та його ролі в комунікативному процесі, що може мати практичне застосування у вивченні мови, перекладі, викладанні та інших сферах.

Розширення знань про лексичні особливості, культурні вимови та специфічні контексти використання слів може бути корисним як для лінгвістів та перекладачів, так і для всіх, хто цікавиться китайською мовою та культурою.

**Предметом дослідження** даної роботи є емпіза у сучасній китайській мові та її структурно-прагматичний вплив на мовлення.

**Об'єктом дослідження** є китайська мова та механізми формування та використання емпізи.

**Матеріалом дослідження** є фрагменти різних сучасних текстів, приклади з літератури, текстові матеріали на теренах мережі Інтернет, тексти пісень та фрази, взяті із сучасних китайських серіалів.

**Методами дослідження** у цій роботі було використано кількісний та якісний аналіз даних, метод спотереження, метод критичного контрастивного аналізу для зіставлення української, англійської та китайської мов та виявлення розбіжностей механізмів формування емпізи в цьому контексті, функціональний, кількісний та стилістичний метод та метод та узагальнення.

**Науковою новизною** є комплексний підхід до аналізу емпатичних конструкцій. Дослідження враховує не лише морфосинтаксичні особливості емпатичних конструкцій, а й їх роль у вираженні соціокультурних аспектів комунікації в китайськомовному середовищі.

Також наукова новизна полягає в узагальненні та систематизації наявних даних про емпатичні конструкції в китайській мові, що дозволяє зробити висновки щодо їх ролі у процесі комунікації.

## **РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ЕМФАЗИ В КИТАЙСЬКІЙ МОВІ**

### **1.1. ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ЕМФАТИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ У СУЧАСНОМУ МОВЛЕННІ**

Академічний тлумачний словник дає визначення емпізи (емфатичного наголосу) як структури, що дозволяє підсилити емоційну виразність мовлення через зміну інтонації, або застосування різних риторичних фігур. [15]

Емпітичні конструкції дозволяють мовцеві звернути увагу слухачів на ключові моменти мовлення та досягти більшої ефективності комунікації. Емпіза є однією із категорій комунікативної структури речення, яка пов'язана з вираженням сильних почуттів того, хто говорить. [13]

Поняття «емпіза» можна визначити як виділення або акцентування частини речення завдяки зміні інтонації, порядку слів або інших різноманітних риторичних засобів. Емпітичні моделі можуть підкреслювати значення не лише окремих членів речення, але й задавати емпітичне забарвлення всьому реченню.

Кожна мова має певні лексичні та граматичні засоби, які грають роль підсилення. [5] Завдяки емпізі окремі слова чи словосполучення можна виділити, підсилити, зробити логічним чи емоційним центром мови. Емпіза є емоційно-смісловим виділенням компонентів синтаксичної структури.

Досягається емпіза за допомогою різних стилістичних засобів – наголос, інверсія, паралелізми, звертання, вигуки, підсилювальні, обмежувальні чи фразові частинки тощо. Особливо важливим засобом є такий прийом, як інтонація. Емпітичні конструкції впливають на експресивне забарвлення усього речення або навіть усього тексту. [5]

Емпіза відтворюється на усіх мовленнєвих рівнях: фонологічному морфологічному, лексичному та синтаксичному. [4] Але навіть на фонетичному

рівні емпфаза може нав'язувати ідею, зформувати у адресата думку, підкреслити значення висловленого твердження. [4]

Практично у кожній мові існують приклади емпфази, такі як використання наголосу, інтонації, лексичних засобів для посилення емоційного забарвлення, синтаксичні структури, що дозволяють підсилити певні частини речення чи ідеї, що закладені у контекст. Емпфаза дозволяє привернути увагу читача чи слухача до певної частини мовлення, надати їй особливого значення.

Виокремлюють класифікацію емпфатичних мовних засобів, репрезентованих одиницями різних рівнів мови, зокрема: графічні, фонетичні, лексичні, граматичні та лексико-граматичні.

Зважаючи на велику різноманітність мовних систем і культурних контекстів, можна розглянути деякі розширені способи вираження емпфази в різних мовах для кращого розуміння емпфази у якості посилювального елемента.

Так, наприклад, в українській мові емпфаза може виражатися за допомогою інтонації, повторення слів, вживання слів або виразів, які мають підсилене емоційне забарвлення, наприклад: **напевне, точно, абсолютно, саме, ж, все-таки, напрочуд** тощо.

- Так! я буду крізь сльози сміятись, Серед лиха співати пісні, Без надії **таки** сподіватись, Жити буду! Геть думи сумні! (Леся Українка, "Contra spem spero")
- Я думав, що зарученим то **саме** і слід почути пісню про кохання. (Леся Українка, "Камінний господар")

У англійській мові емпфаза також виражається за допомогою інтонації, інверсії, повторення, вигуків, використання **слів або виразів-інтенсифікаторів**, які надають підсилення, перш за все прислівники: really, absolutely, definitely, indeed, certainly тощо.

- Well, you're **absolutely** right, officer

Так, офіцере, ви **цілком** праві.

- It's **absolutely** disgusting.

Це **дуже** огидно.

- **Terribly** nice of you.

**Дуже** мило з вашого боку.

- A **really** hot day.

**Дуже** спекотний день.

Часто використовується дієслово — інтенсифікатор **to do**:

- He **does** like it.

Йому **справді** подобається.

- I **do** so wish I could see that bit!

**Ох і кортить же** кинути на нього оком!

## 1.2 ЗАСОБИ ТВОРЕННЯ ЕМФАЗИ У КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

**Емфаза 着重 zhuózhòng** та емпатичні конструкції в китайській мові використовуються для виділення певних елементів мовлення, надання їм особливого значення та акцентуації. Це може бути досягнуто за допомогою спеціальних лексичних одиниць, граматичних конструкцій або інтонації.

При цьому, інтелектуальне, смислове значення емфазі нерозривно йде разом з емоційною, афективною роллю в реченні.



У китайській мові існує безліч засобів творення емпізи, які допомагають виокремити основні ідеї та надати тексту більшої виразності.

Дослідження звукової організації мови, включаючи наголос, довжину слів і фраз, інтонацію, можуть розкрити специфіку емпітичного акценту. Аналіз побудови речень та їхніх складових може розкрити, як емпіза відображається в структурі мовлення. Розглянемо ці способи детальніше.

1) Одним із найефективніших засобів емпітичного впливу на читача, засобів надання окремим словам та словосполученням особливої емпізи є **інтонація 语调 yǔdiào**.

Проте варто відрізнити інтонацію та тон (声调 shēngdiào)—навідміну від тону, інтонація не впливає на сенс слова, а може лише підкреслити його значущість у реченні.

Різні інтонаційні засоби, такі як підвищення або пониження голосу, часто використовуються, щоб підкреслити важливість того чи іншого слова чи фрази. Зміна інтонації може вносити значну емпізу, але передати та дослідити це письмово дуже важко.

2) У китайській мові спеціальні **слова та частки 助词 zhùcí** додають фразам більшої емпітичної забарвленості та виразності.

Наприклад, такі частки, як **就 (jiù), 才 (cái), 很 (hěn)**, можуть вказати на обставити виконання дії.

- 我就要走了

Wǒ jiù yào zǒu le

Я вже йду.

就 (jiù) підкреслює невідкладність або неминучість дії

- 他才来

Tā cái lái

Він **тільки** що прийшов.

才 (cái) наголошує на нещодавньому виконанні дії

Такі частки, як **啊 (a)**, **嘛 (ma)**, **呢 (ne)**, ставляться наприкінці речення для додаткового наголошення або зміни емоційного забарвлення висловлювання.

- 这样做就是不对**嘛!**

Zhèyàng zuò jiùshì bùduì ma

Звісно робити так неправильно!

- 我也要去**呢!**

Wǒ yě yào qù ne

**Адже** я теж поїду!

了 le, 啦 la – відображають перехід суб'єкта в інший стан.

- 她真**来**啦?

Tā zhēn lái la?

Вона **дійсно** прийшла?

- 车开**啦**?

Chē kāi la?

Автобус **вже** поїхав?

啊 a, 呀 ya – виражають вигук.

- 你**快**来呀!

Nǐ kuài lái ya!

Іди швидше!

- 这原来是你啊!

Zhè yuánlái shì nǐ a

Так це, **виявляється**, ти!

只 zhǐ, 仅 jǐn, 光 guāng, 惟 wéi, 独 dú, 但 dàn—мають значення «лише, всього лиш»

- 仅可吃这一点

Jǐn kě chī zhè yīdiǎn

**Ледве** зміг трошки поїсти.

- 光靠你们俩

Guāng kào nǐmen liǎ

Залежить **лише** від вас двох.

也 yě, 都 dōu—об'єднують сказане.

- 今天明天都要上课

Jīntiān míngtiān dū yào shàngkè

**І сьогодні, і завтра** потрібно буде йти на заняття.

Частка 的 de може вживатися для підкреслення певної характеристики або приналежності, іноді вносить в речення підсилення, відтінок впевненості.

- 这是我的梦想。

Zhè shì wǒ de mèngxiǎng

Це **саме** моя мрія.

Деякі особливі слова та фрази в китайській мові додатково посилюють емоційне забарвлення:

- 你真的去吗?

Nǐ zhēn de qù ma?

Ти **дійсно** йдеш?

- 这个项目简直太棒了。

Zhège xiàngmù jiǎnzhí tài bàng le.

Цей проект **просто** фантастичний.

- 这个蛋糕非常好吃。

Zhège dànāo fēicháng hào chī.

Цей торт **дуже** смачний.

- 拜托，快点啊。

Bàituō, kuài diǎn a.

**Швидше**, поспіши

- 我一定会回来的。

Wǒ yīdìng huì huílái de.

Я **обов'язково** повернусь.

3) Різні спеціальні граматичні **конструкції** можуть наголошувати наголос на конкретній частині речення залежно від контексту.

- 现在连他也常常去健身房了!

Xiànzài lián tā yě chángcháng qù jiànshēn fáng!

Тепер **навіть** він часто ходить до спортзалу!

- 小王现在工作很忙，连洗衣服都没时间。

Xiǎo wáng xiànzài gōngzuò hěn máng, lián xǐ yīfú dōu méi shíjiān

Сяо Ван дуже зайнятий на роботі, і **навіть** не має часу випрати одяг.

- 这就是我要说的。

Zhè jiùshì wǒ yào shuō de

Це **саме те**, що я хотів сказати.

- 你不能不学中文。

Nǐ bùnéng bù xué zhōngwén.

Ти **не можеш не вивчити** китайську мову. (Подвійне заперечення)

Використання частки "是" (shì) та конструкції 是。。。的 перед дієсловом допоможе підкреслити дію або стан, акцентуючи увагу на його важливості.

- 做运动是对身体很好处。

Zuò yùn dòng shì duì shēn tǐ hěn hǎo chù

Займатись спортом (дійсно) корисно для здоров'я.

- 她是昨天去的中国。

Zuò yùn dòng shì duì shēn tǐ hěn hǎo chù

Вона (саме) вчора поїхала до Китаю.

- 他是昨天来的。

Tā shì zuótiān lái de

Він (саме) вчора прийшов.

- 他是个有原则的人。

Tā shìgè yǒu yuánzé de rén

Він **справді** принципова людина.

- 这是我想告诉你的事。

Zhè shì wǒ xiǎng gàosù nǐ de shì

Це **саме** те, що я хотів тобі сказати.

- 是你做的？

Shì nǐ zuò de

Це (саме) ти зробив?

Його використання може змінити порядок слів в реченні для створення акценту на необхідній частині речення:

- 我问銀行在哪

Wǒ wèn yínháng zài nǎ

Стандартний порядок речення: «Я питаю, де банк»

- 我是问銀行在哪

Wǒ shì wèn yínháng zài nǎ

(Порядок слів підкреслює підтвердження) «Я **дійсно** питаю, де банк (а не щось інше)»

4) Іншим поширеним засобом емпізи є **інверсія 倒装, dào zhuāng**, зміна стандартного порядку слів. В китайській мові фіксований порядок слів: **підмет 主语 zhǔyǔ (subject) – присудок 谓语 wèiyǔ (verb) – додаток 宾语 bīnyǔ (object)**. Разом з тим китайський синтаксис допускає інверсію, різноманітних перестановки компонентів, що зумовлюють інший порядок слів у реченні.

Наприклад, винесення об'єкта на початок речення може вказувати на його важливість.

- 她汉语说得很好。

Tā Hànyǔ shuō dé hěn hǎo

Наголос на суб'єкті 她, стандартний порядок слів.

- 汉语她说得很好。

Hànyǔ tā shuō dé hěn hǎo

Порядок слів вказує на об'єкт 汉语, звучить виразніше.

- 她说汉语说得很好。

Tā shuō Hànyǔ shuō dé hěn hǎo

Порядок слів акцентує увагу на дієслові 说.

- 爱你我**每天**都在说。

Ài nǐ wǒ měitiān dū zài shuō

Я люблю тебе, і це **кожного дня** кажу.

- **这件事**你必须现在解决。

Zhè jiàn shì nǐ bìxū xiànzài jiějué

**Цю справу** ти маєш вирішити зараз.

5) Повторення **重叠**, **chóngdié** слова або фрази також може використовуватись для підсилення враження.

- 你要**努力努力**工作。

Nǐ yào nǔlì nǔlì gōngzuò

Тобі потрібно **дуже старанно** працювати.

- 我想想再决定。

Wǒ xiǎng xiǎng zài juéding

Я подумаю про це перед тим як прийняти рішення.

- 他很很高兴。

Tā hěn hěn gāoxìng

Він дуже-дуже радий.

Одним з найбільш поширених патернів повторення у китайській мові є варіант AABВ, що підкреслює значення слова, а також зберігає ритм мовлення: 时时刻刻, 日日夜夜, 分分秒秒, 吹吹打打, 来来去去, 年年岁岁 та ін.

Слід зазначити, що емпатичні конструкції в китайській мові можуть мати різний характер залежно від мовного рівня, соціального статусу та контексту спілкування. Наприклад, у формальних ситуаціях можуть використовуватися більш складні та формальні конструкції, тоді як у неформальних розмовах можуть переважати простіші та ближчі до мовного реєстру мовця.

### **1.3. СПЕЦИФІКА ВИКОРИСТАННЯ, РОЛЬ ТА ЗНАЧЕННЯ ЕМФАЗИ У КИТАЙСЬКІЙ МОВІ**

Емфаза використовується для виділення ключових слів або фраз у реченні, аби підкреслити їхню важливість, що допомагає слухачеві чи читачеві звернути увагу на головні моменти.

У китайській мові емфаза має свої специфічні риси, які варто розглянути з огляду на її унікальну фонологічну, граматичну та семантичну структуру.

Емфаза є невід'ємною частиною китайської мови, вона використовується для виділення важливих частин висловлювання, передачі емоцій і уточнення



значення. Завдяки своїй гнучкості і багатству засобів вираження, емфаза в китайській мові дозволяє створювати багатшарові та насичені висловлювання, які є важливими для ефективного спілкування.

За допомогою емфаз мовець може виділити ключову інформацію в повідомленні, роблячи її більш помітною для слухача. Це особливо важливо в усній комунікації, де контекст може бути менш очевидним. Використання правильних інтонацій та часток може значно вплинути на те, як повідомлення сприймається іншими.

Емфаза часто використовується для підкреслення емоцій, вона може передавати почуття здивування, сумніву, впевненості тощо. Емфаза допомагає передати настрій та намір висловлювання, роблячи комунікацію більш живою та виразною.

Для мовця, що лише вивчає китайську мову, важливо вміти правильно інтонаційно виділити емфазу в реченні, не змінивши при цьому тон слова.

Використання емфаз може регулювати темп і динаміку розмови, створюючи паузи, виділяючи певні моменти і роблячи спілкування більш природним і зрозумілим. Вона робить мову більш емоційно забарвленою та живою.

Іноді емфаза допомагає уникнути непорозумінь та забезпечує правильне сприйняття інформації. Засоби творення емфаз дуже різноманітні та дозволяють досягти бажаного ефекту виразності та акцентуації у тексті.

Використання емфаз може регулювати темп і динаміку розмови, створюючи паузи, виділяючи певні моменти і роблячи спілкування більш природним і зрозумілим. Вона робить мову більш емоційно забарвленою та живою. Іноді емфаза допомагає уникнути непорозумінь та забезпечує правильне сприйняття інформації.

Засоби творення емфазу дуже різноманітні та дозволяють досягти бажаного ефекту виразності та акцентуації у тексті. Використання емфазу допомагає зробити мовлення більш насиченим та цікавим для слухача чи читача.

## ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1

Емфаза в сучасній китайській мові є складним мовним явищем. Визначення та розуміння її особливостей є важливими для подальшого глибшого аналізу мовленнєвих конструкцій та їхнього перекладу. Завдання перекладача – віднайти такі варіанти перекладу, які якнайбільш повно передавали б емоційну напруженість мовлення оригіналу.

В першому розділі було розглянуто визначення терміну «емфаза» в сучасній лінгвістичній парадигмі, класифікація емфазу та способи її утворення у різних мовах, зокрема порівняння використання емфазу в українській, англійській та китайській мовах.

В китайській мові емфаза може передаватись безліччю різних засобів. Це зміна інтонації та наголосу, що акцентують увагу та додають реченню емоційності, відтінок здивування або впевненості.

Це може бути зміна речення через використання обмежувальних часток, таких як 只、就, або спеціальних граматичних конструкцій, що наголошують на важливих частинах речення; це повторення, реприза, інверсія, риторичні питання.

Емфаза є суттєвою складовою у створенні необхідного експресивно-емоційного настрою. Вона може виражатися засобами на всіх мовних рівнях. [10] Комплексний підхід до аналізу емфатичних конструкцій та узагальнення

наявних даних дозволяють виявити закономірності, тенденції та універсальні риси у вживанні різних емфатичних засобів у сучасній китайській мові.

Потреба у вивченні емфатичних конструкцій пояснюється їх винятковою роллю для реалізації комунікативної функції мови та актуалізації уваги на тих або інших деталях. Емфатичні конструкції допомагають структурувати інформацію, роблячи її більш зрозумілою та виразною для слухача чи читача. Вони також відіграють важливу роль у відображенні культурних та соціальних аспектів спілкування, оскільки спосіб вираження емоцій та акцентуації може значно варіюватися в залежності від мовних та культурних традицій.

## РОЗДІЛ 2. РЕАЛІЗАЦІЯ ЕМФАТИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ У КИТАЙСЬКІЙ МОВІ

### 2.1. ПРИКЛАДИ ПРАКТИЧНОГО ВИКОРИСТАННЯ ЕМФАТИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ

Емфатичні конструкції часто зустрічаються у сучасному китайському мовленні в різноманітних формах і контекстах, таких як література, соціальні мережі, музика та інші медіа.

Розглянемо у якості прикладу уривок з тексту «哦，香雪», «О, Сянсюе» за авторством 铁凝 Те Нін, наведений у книзі «New penguin Parallel Text: Short Stories in Chinese», та проаналізуємо деякі емфатичні конструкції, що були в ньому використані.

- 弯弯曲曲，曲曲弯弯

Wānwān qūqū, qūqū wānwān

Повторення цих слів створює враження складного та звивистого шляху залізниці.

- 不停不停，不停不停

Bù tíng bù tíng, bù tíng bù tíng

Повторення підкреслює безперервний рух поїзда, наголошуючи на його швидкості та невідкладності.

- 石头房子在同一时刻忽然完全静止了，静的那样深沉

Повторення "静" (тихо) підкреслює абсолютну тишу в селі.

Деякі приклади інверсії у тексті:

- 两根纤细，闪亮地铁轨延伸过来了。

Очікується порядок "两根纤细闪亮的铁轨过来延伸了"

- 然而，两根纤细，闪亮地铁轨延伸过来了  
Очікується "然而，两根纤细闪亮的铁轨过来了延伸"
- 从春到夏，从秋到冬，默默的接受着大山任意给予的温存和粗条。  
Очікується "大山任意给予的温存和粗条，从春到夏，从秋到冬，默默的接受着"
- 也许乘车的旅客提出过要求，他们中有哪位说话算数的人和台儿沟沾亲。  
Очікується "也许乘车的旅客中有哪位说话算数的人提出过要求，和台儿沟沾亲"
- 于是，台儿沟那一小变石头房子在同一时刻忽然完全静止了，静的那样深沉、真切。  
Очікується "于是，在同一时刻，台儿沟那一小变石头房子忽然完全静止了，静的那样深沉、真切"

Емфатичні конструкції в тексті Те Нін створюють живий та емоційно насичений образ села та його мешканців, а також взаємодію між ними та зовнішнім світом, який символізує поїзд. Використання повторення, дублювання, емоційно забарвлених питань та конструкцій як "是...的" допомагає підкреслити важливі моменти та зробити текст більш виразним.

Розглянемо також текст пісні «心要野» авторства гурту 后海大鲨鱼 та проаналізуємо деякі емфатичні конструкції, що були в ньому використані.

- 首让你忘了所有悲伤的歌

Shǒu ràng nǐ wàngle suǒyǒu bēishāng de gē

Емфатичні акценти в цьому реченні фокусують увагу слухача на тому, що достатньо **всього-лише** одної пісні, аби змусити **саме його** забути **абсолютно всі** печалі.

- 谁想永远的活在这无人旷野

Shéi xiǎng yǒngyuǎn de huó zài zhè wú rén kuàngyě

В цьому реченні наявне риторичне питання, що підкреслює пошук людини, яка готова жити в такому підкресено безлюдному та дикому просторі.

- 谁又想就这样消失在黑夜

Shéi yòu xiǎng jiù zhèyàng xiāoshī zài hēiyè

Риторичне питання в цьому реченні містить повторення на акцент на умові, як саме зникне «хтось»-«сама в ночі».

- 不管变成钻石或者成为尘埃

Bùguǎn biàn chéng zuànshí huòzhě chéngwéi chén'āi

В цьому реченні через протиставлення порівнюються пил та діамант, наголошуючи та акцентуючи увагу на їхніх відмінностях.

- 决定去穿越孤独的国境线

Juéding qù chuānyuè gūdú de guójìng xiàn

Інверсія в цьому реченні підкреслює рішучість мовця.

У тексті 后海大鲨鱼 використовуються різні емпатичні конструкції, такі як повторення, підсилювальні слова, риторичні питання, порівняння та інверсія. Ці засоби підсилюють емоційний ефект, підкреслюють почуття та переживання автора, створюючи яскравий і запам'ятовуваний образ.

## 2.2. ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЕМФАТИЧНИХ КОНСТРУКЦІЙ З КУЛЬТУРНИМИ ОСОБЛИВОСТЯМИ

Емфаза у сучасній китайській мові має тісний зв'язок з культурними особливостями, відображаючи соціальні та комунікативні норми, які існують у китайському суспільстві. Вони не тільки служать для підсилення значення, але і відображають глибокі культурні та соціальні традиції, роблячи мову живою та емоційно насиченою.

Емфатичні конструкції можуть використовуватися для вираження поваги та підкреслення соціальних статусів у комунікації.

У формальних контекстах або під час традиційних свят часто використовують підсилювальні слова, щоб виразити повагу та вшанування співрозмовника. Так, наприклад, використання слів на зразок 非常 (fēicháng, "дуже"), 请 (qǐng, "будь ласка"), 贵 (guì, "дорогий", "шановний"), 尊敬 (zūnjìng, "поважний") можуть виказувати прояв поваги, яка є важливою частиною китайської комунікативної культури.

Емфатичні конструкції можуть допомогти м'яко підкреслити важливість певних аспектів без прямого і різкого наголошення. Частиці "吧" (ba) та "呢" (ne) часто використовуються для пом'якшення прохання або пропозиції., наприклад, у фразі "我们走吧" (wǒmen zǒu ba) "Підемо?", частина "吧" пом'якшує тон і робить пропозицію менш категоричною.

Частина "啊" (a), навпаки, додає емоційності до висловлювань. Вона може виражати здивування, захоплення, або інші сильні емоції. Наприклад, "太好了啊" (tài hǎo le a) означає "Це так чудово!", де "啊" підсилює емоційне забарвлення фрази.

Скромність є важливою культурною цінністю в Китаї. Емфатичні конструкції можуть використовуватись, щоб зменшити значимість власних досягнень і підкреслити скромність. Наприклад, фрази на зразок "只不过是" (zhǐ bùguò shì - просто) можуть використовуватись, щоб зменшити значимість власних досягнень або успіхів.

Використання частки 才 (cái) також може вказувати на скромність, коли говорять про свої досягнення або дії: 我才学了一点中文– Я лише трохи вивчив китайську.

Емфатичні конструкції можуть використовуватись для завуальованого вираження незгоди або критики. Наприклад, конструкція "虽然...但是..." (suīrán... dànshì... - хоча... але...) дозволяє висловити незгоду або критику в пом'якшеній формі. Це відповідає культурним нормам уникання конфліктів і збереження гармонії у спілкуванні.

Емфатичні конструкції можуть підкреслювати групову згуртованість або солідарність. Наприклад, використання часток "们" (men) для позначення множини акцентує увагу на колективі: "我们" (wǒmen - ми). Конструкція "大家都..." (dàjiā dōu... - всі ми) підкреслює колективний характер дій чи досягнень, у мовному середовищі, де колективні цінності часто стоять вище за індивідуальні.

Емфаза може допомогти підкреслити емоції, наголосити важливість певних слів та фраз, а також зробити текст більш емоційно насиченим та запам'ятовується для аудиторії, окрім живого спілкування вона активно використовується в кіно, музиці, літературі, новинах для емоційного впливу на слухача та сприяє кращому розумінні контексту.

Окрім авторів, письменників та сценаристів, такі ж способи використовують автори нехудожніх текстів у новинних джерелах, блогах та соціальних мережах, щоб привернути увагу до ключових моментів у своїх повідомленнях.

Емфаза є невід'ємною частиною китайської мови, допомагаючи підкреслити важливі аспекти спілкування, передати емоції та забезпечити зрозумілість повідомлень. Використання емфаз вимагає знання граматичних



та лексичних засобів, а також інтонаційних особливостей, що робить китайську мову багатогою та виразною.

## ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2

У другому розділі було проаналізовано художній літературний текст та текст пісні, наявні в них емфатичні конструкції та те, як вони впливають на емоційне забарвлення тексту та як концентрують увагу читача або слухача на необхідних для автора частинах.

Емфаза в китайській мові є важливим інструментом, що дозволяє мовцям підкреслювати ключові моменти, висловлювати емоції. У літературі ці засоби дозволяють авторам передати не лише смислове навантаження, а й виразити свої почуття та емоції, збільшити імпакт тексту на читача. Наприклад, використання повторення в поезії може створювати ритмічний ефект, що підсилює емоційну силу рядків.

Культурні особливості Китаю глибоко впливають на способи використання емфатичних конструкцій, роблячи їх важливою частиною як формальної, так і неформальної комунікації.

Використання часток, повторення, зміни інтонації, спеціальних слів та зміни порядку слів є ефективними методами підкреслення важливості або емоційного забарвлення в мові.

Ці засоби широко використовуються як у літературі, так і в сучасних медіа, де емфатичні конструкції використовуються для залучення уваги аудиторії та підсилення враження від інформації. Вони допомагають створити емоційне з'єднання між спікером і слухачем, що робить комунікацію більш ефективною та допомагає краще її запам'ятовувати.

Практичний аналіз емпатичного акценту в сучасній китайській мові дозволяє виявити конкретні способи вираження емпози, її вплив на спілкування та сприйняття інформації.

## ВИСНОВКИ

Отже, дослідження структурно-прагматичних особливостей емпізи в китайському мовленні є актуальним напрямком досліджень у сучасній китайській філології.

Емпіза завдяки емоційній напруженості, інтонаційному, експресивному виділенню, наголосі чи синтаксичним конструкціям допомагає підсилити окремі слова, фрази чи цілі речення. Емпіза є інструментом урізноманітнення нейтрального мовлення, надання емоційного забарвлення або логічного акценту.

Основними засобами емоційно-змістового емпітичного виділення у китайському реченні є інтонація (语调 yudiao), інверсія (倒装 dao Zhuang), фразові частки (助词 zhùcí).

Це дослідження дозволяє отримати важливі уявлення про роль емпітичного акценту в комунікативному процесі. Аналіз лінгвістичних, прагматичних та культурних аспектів емпітичного акценту показав, що емпіза є важливим засобом для вираження емоцій, наголошення на певних ідеях та структурах мовлення, а також для досягнення певних комунікативних цілей у спілкуванні.

Отримані результати мають практичне застосування у вивченні китайської мови, перекладі, викладанні та інших сферах.

У майбутньому, подальше дослідження в цій області може доповнити наші знання про мовну систему китайської мови та її використання в різних контекстах.

Зокрема, аналіз впливу соціокультурних чинників на використання емпізи в спілкуванні носіїв китайської мови може надати глибше розуміння комунікативних практик у китайськомовному середовищі.

Приклади емпізи на різних мовленевих рівнях можна знайти в будь-якій мові., адже навіть така проста маніпуляція, як зміна наголосу на фонетичному рівні може повністю змінити акцент та зміст речення, тому дуже важливо вміти вирізнити емпізу в мовленні, аби знати, як правильно її перекласти. Тому порівняльні дослідження емпізи в китайській та інших мовах доможуть виявити спільні та відмінні риси у стратегіях акцентуації в різних лінгвокультурних традиціях.

## 论文摘要

本文研究了现代汉语中着重的结构与语用特点，重点分析了表达着重的方法、其功能作用以及对交际的影响。

使用着重可以使说话者突出信息中最重要的部分，使交际更加有效且易于听者理解。分析表明，着重具有几个关键功能：澄清意义、表达情感和调节对话的动态。在汉语中，着重通过多种语言手段实现，比如语调、词序的变化。

本文旨在分析汉语着重语气的语言特点及其表达方式，回顾着重语气在不同语境中的解释，举例分析汉语不同语体中的着重语气结构，归纳着重语气的表达方式，说明着重语气单位的可变性，分析着重语气单位的文体潜力。

本文的主题是现代汉语中的着重及其对语音的结构和语用影响。

研究对象是汉语及其着重的形成和使用机制。

研究材料是各种当代文本的片段、文学作品中的例子、互联网上的文本材料、歌词和当代中国电视剧中的语句。

对强调性口音的语言、语用和文化方面的分析表明，强调是表达情感、强调某些观点和语篇结构以及在交际中实现某些交际目标的重要手段。

未来，在这一领域的进一步研究可以增加我们对汉语语言系统及其在不同语境中的使用的了解。这些成果在汉语学习、翻译、教学等领域具有实际应用价值。

## СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Білецький А.О. Програма курсу „Загальне мовознавство” [Текст] / А.О. Білецький – К.: В-во Київ. Ун-ту, 1962. – 50с.
2. Булаховський Л.А. Нариси з загального мовознавства /Л.А. Булаховский. –К.: Рад. Шк., 1955. –307 с.
3. Валько, О. В. (2016). Емфаза як категорія комунікативної структури речення. Наукові записки Національного університету Острозька академія. Серія: Філологічна, (62), 56-58.
4. Гижа, І. Б. (2013) Рівні реалізації емфази в емфатичних конструкціях англійської мови та їх лексико-семантичний потенціал
5. Гижа, І. Б. (2013). Категоріальні ознаки емфатичних конструкцій англійської мови. V Міжнародна науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих науковців" сучасні напрями лінгвістичних досліджень міжкультурної комунікації та навчання іноземної мови в умовах соціокультурної освіти".
6. Денисенко Н. В. (2011) Відтворення емфази в англо-українських художніх перекладах. (Автореферат дис. Канд. Філолог. Наук) Київський національний університет ім. Т. Г. Шевченка. Київ
7. Денисенко Н.В., Мілько Н.Є. (2015). Емфаза як загальнолінгвістичне і перекладознавче поняття. Вісник Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна. Вип. 73. 61–64
8. Загнітко А. П. (2007). Теорія сучасного синтаксису. Донецьк..
9. Кондратюк І.Б. (2015). Рівні реалізації емфатично маркованих одиниць в англійській мові. Сучасний стан і перспективи лінгвістичних досліджень та проблем перекладу: тези доповідей Всеукраїнської наукової конференції

пам'яті доктора філологічних наук професора Д.І. Квеселевича (1935–2003).  
ХНУ ім. В.Н. Каразіна. Харків, 15 травня 2015 р.

10. Котковець, А. Л. (2011). Особливості перекладу емпізи в англомовних художніх текстах. Збірка *sworld*, 32(4), 9-10.
11. Кочерган М. П. (2002). Вступ до мовознавства : Підручник. Київ : Акад., С. 241.
12. Кочерган, М. П. (2010). Загальне мовознавство: Підручник. Київ: Акад., С. 262. 3-тє вид.
13. Кравець, К. (2022). Емпіза у юридичному трилері джона грішема «сторони». *Актуальні питання гуманітарних наук*, 202261.
14. Оськіна, Н. О., & Оськіна, Н. А. (2023). Синтаксична складова когнітивного компоненту стилістичної компетентності майбутніх учителів китайської мови і літератури.
15. Словник української мови: в 11 томах. — Том 2, 1971. — Стор. 479.
16. Фадєєва О. В., Явтушенко К. Р. (2019) Проблема відтворення емпітичної функції під час перекладу англомовних текстів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. № 39 том 3.* 83-88.
17. Яницький, Є. І. (2021). Лексико-граматичні засоби відтворення емпізи в сучасному політичному дискурсі (на матеріалах промов Джеремі Ханта).